

ฐานะสตรียุคอินโดโบราณ

นงคราญ เจริญสวัสดิ์*

1. ความนำ

ประวัติศาสตร์อินเดียโบราณได้พรรณนาเกี่ยวกับเรื่องราวของสตรีอินเดียในแต่ละช่วงสมัยไว้อย่างเด่นชัด กล่าวคือ เมื่อมีการอพยพเข้ามาในครอมครว์ได้ ย่อมนำความคิดทางวัฒนธรรมที่วนั้น ในท่านองเดียวกันเมื่อการที่กลืนมาเป็นเพศชาย ย่อมนำความปิติ ชำรุม และพึงพอใจมาสู่ครอบครัวตลอดจนญาติมิตรและเพื่อนบ้าน ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อทารกเพศชายและทารกเพศหญิง ย่อมแตกต่างกันตามประเพณีละวัฒนธรรม

ที่สืบทอดกันมา เพราะการมีทารกเพศหญิงถือเป็นความต่ำไรศ ถึงอย่างไรความเปลี่ยนแปลงย่อมมาจากกาไรศทารกเพศชาย ไม่ว่าที่ใดก็ตาม การได้บุตรชายถือเป็นสมบัติสำคัญกว่าการได้บุตรหญิง บุตรชายจะนำความมั่งคั่งมาสู่ครอบครัว บุตรชายเป็นสมบัติของบิดามารดา ส่วนบุตรสาวเป็นสมบัติของคนอื่นเมื่อแต่งงานแล้ว นอกจากนี้บุตรชายยังเป็นผู้ดำรงสกุลของครอบครัวแทนบิดาต่อไป

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. สตรีอินเดียในยุคอินดูโบราณ

ในอินเดียครั้งโบราณ การให้กำเนิดทารกเพศหญิงครอบครัวย่อมไม่พึงพอใจเหมือนการให้กำเนิดทารกเป็นเพศชาย แม้ว่าในยุคพระเวท มีการถว้ถึง การให้กำเนิดทารกเป็นเพศหญิงจะได้รับการต้อนรับ นั้รักตาม ส่วนใหญ่ถือว่าการได้บุตรชายย่อมดีกว่า บุตรหญิง ในการศึกษเกี่ยวกับฐานะของสตรีในยุคอินดู โบราณ จึงกำหนดช่วงเวลาไว้ 6 ช่วงตอน ดังนี้

1. ฐานะของสตรีในยุคพระเวท - ยุคมหากาพย์

(Position of Women in Vedic Period-Epic Period
1500-500 B.C.)

2. ฐานะของสตรีในยุคสมฤติ (Position of

Women in Smriti Period 350-350 B.C.)

3. ฐานะของสตรีในสมัยโมริยะ (Position of

Women in Mauryan Period 322-185 B.C.)

4. ฐานะของสตรีในสมัยคุปตะ (Position of

Women in Gupta Period 320-535 A.D.)

5. ฐานะของสตรีในสมัยกษัตริย์หรรษะ วรรณะ

(Position of Women in the days of Harsha
Vardhana 606-647 A.D.)

6. ฐานะของสตรีในสมัยราชปุต (Position of

Women in Rajput Period 647-712 A.D.)

1. ฐานะของสตรีในยุคพระเวท - ยุคมหากาพย์

สตรีถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนในฐานะที่ต่ำกว่า บรุษ ดังนั้นความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ สตรีย่อมด้อยกว่า บรุษ ไม่มีข้อสงสัยว่าพระเทวโศการให้กำเนิดบุตรสาว ย่อมไม่เป็นที่ยินดี เพราะบุตรสาวก็ลดเกศของ ความ- หุกษ์ กังวลใจ มาสู่บิดามารดา

สมัยพระเวท

เด็กหญิงจะมีข้าพิธีแต่งงานก่อนมีระดู เธอ จะอยู่กับครอบครัวไปก่อนจนกว่าร่างกายจะพร้อมใน การเป็นมารดา แบบอย่างที่ดีในการแต่งงานของยุค พระเวทจัดไว้ในพิธีฮัมสการ (Sacraments) และพิธี ทางศาสนา ส่วนใหญ่สตรีจะเข้าพิธีแต่งงานเมื่ออายุได้ 16-17 ปี เจ้าสาวได้ผ่านการศึกษาเล่าเรียนมาแล้ว ย่อมมี ส่วนช่วยได้เมื่อเข้าสู่ชีวิตสมรส มีอยู่มากที่แต่งงาน แล้วรักใคร่กลมเกลียวกัน บิดามารดาของคู่สมรสย่อม ปลูกฝังและอบรมพรให้ สตรีเหล่านั้นจะได้รับการยกย่อง เป็นอย่างมาก พวกเธอได้รับเกียรติเมื่ออยู่ในบ้านและได้ รับการนับถือจากนอกบ้านในสัปดาห์ปัญหาความรือร้นและ จิตวิญญาณของการใช้ชีวิตที่ดี ฐานะของเธอได้รับการ ยอมรับให้เสมอเท่าสามี

เด็กหญิงในยุคพระเวทได้ศึกษาเล่นเรียนเช่น เดียวกับเด็กชายเมื่อถึงวัยศึกษาเล่าเรียน (พรหมจารี) ค้นคว้าถูกถว้ถว้ถึงข้อของสตรีผู้คงแก่เรียน นามว่า วิศวาวรา (Vishwavara) โฆษา (Ghosha) และอปาตา (Apala) ผู้ถือบวชเป็นฤาษีและร้อยกรองคำประพันธ์ไว้ วกมากมาย สตรีผู้คงแก่เรียนทั้งหลายนี้มีได้ค้ำขาดจากโลก ภายนอก เธอทั้งหลายใช้ชีวิตโดยอิสระในสังคม อยู่ใน กลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมไม่ได้อยู่ในกฎระเบียบที่ เคร่งครัด ไม่มีการถว้ถึงพิธีฮัมสการหรือการเผาตัวตายของ หญิงหม้ายในหมู่สตรีนี้

ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หญิงที่เป็นภรรยาที่มีความชอบธรรมในการเข้าร่วมในพิธีกรรมพร้อมสามี และจะทำให้พิธีนั้นครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้เป็นภรรยาเป็นที่ยกย่องภายในครอบครัว โดยทั่วไปครอบครัวหนึ่งสามีจะมีภรรยาเพียงคนเดียว ความประเพณีการมีคู่สมรสเพียงคนเดียวที่เป็นแบบอย่างที่ใช้กันมา แต่สำหรับชนชั้นสูงหรือเชื้อพระวงศ์ ยังนิยมมีภรรยาหรือสามีหลายคนในเวลาเดียวกัน ส่วนหญิงหม้ายหากมีความพอใจที่จะมีคู่ครองอีกไม่ว่าจะเป็นแบบใด เมื่อแต่งงานแล้วหญิงนั้นจะมีฐานะเป็นภรรยาเช่นเดียวกัน ไม่ถือว่าเป็นสมบัติชิ้นหนึ่งของผู้ชาย ฐานะของสตรีในยุคนี้ให้ความสำคัญต่อธรรมแก่สตรีมาก และได้รับความพึงพอใจสำหรับสตรีด้วยเช่นกัน

ภรรยาใช้ชีวิตในวัยครองเรือนด้วยการเป็นแม่เรือนที่ดี ความสำคัญของภรรยาจะถึงจุดสูงสุด เมื่อเป็นมารดาที่ให้การเลี้ยงดู การดูแลรักษาสุขภาพของมารดาที่ให้การเลี้ยงดู มีการอ้างอิงไว้น้อยมาก และไม่ชัดเจน

สมัยหลังพระเวท

สตรีได้รับการยกย่อง ทั้งภายในบ้านและสังคมภายนอก ผู้เป็นภรรยาได้รับอนุญาตให้ทำพิธีบูชาในบ้านของสามี สามีไม่มีพิธีสดี การแต่งงานใหม่ของหญิงหม้ายได้รับการพิจารณาตามเหตุผลความจำเป็น ความแต่งงานมักเป็นพิธีมงคล สตรีเข้าพิธีแต่งงานเมื่ออายุยังน้อยเป็นที่นิยม สตรีมีโอกาสศึกษาวิชาการสูงขึ้น วิทยาการหลายแขนงที่เปิดสอนมีสิทธิชั้นเรียนได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาได้ใช้ความรู้ ความสามารถ ในสาขาวิชาที่เรียนมาทำงานให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ในเวลาต่อมาคำนิยมของสังคมเปลี่ยนไป ฐานะของสตรีตกต่ำลง สตรีถูกจัดไว้เป็นพวกที่สูงค่ามาทนุชนอม เปรียบเสมือนของขวัญมีค่าชิ้นหนึ่ง และมีไว้เพื่อบำรุงความสุขของผู้ชาย ในระยะนี้ไม่นิยมให้สตรีเข้าไปมีบทบาททางการเมืองอีกต่อไป ส่วนการแต่งงานวัยเด็กไม่มีข้อมูลชัดเจน

แต่สตรีจะแต่งงานเมื่อรุ่นสาว การประกอบพิธีสวามพร (Swayamvara System) หรือการจัดพิธีให้หญิงสาวเลือกคู่ครองเอง นิยมทำในชนชั้นสูง หรือกษัตริย์ โดยการให้เจ้าชายหัวเมืองต่าง ๆ มาร่วมในพิธี เมื่อเจ้าหญิงเลือกคู่ครองที่พอใจได้แล้ว ต่อมาพิธีสวามพร ก็จัดขึ้นสำหรับประเพณีที่ชายหรือหญิงมีคู่ครองหลายคนยังมีปฏิบัติอยู่ในสมัยนี้

สมัยพราหมณะ และอุปนิษัท

สิทธิโดยชอบธรรมของสตรีถูกละเลย สตรีถูกจัดไว้เป็นเครื่องมือบำรุงบำเรอความสุขของบุรุษ สตรีในสังคมชั้นสูงยังมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนได้ตามปกติ แต่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาในบางสาขาวิชาเช่น เทววิทยา และปรัชญา เป็นต้น สตรีเหล่านี้ได้ทำประโยชน์ให้สังคมเมื่อศึกษาสำเร็จแล้ว โดยยึดอาชีพเป็นครู มีสตรีเป็นจำนวนน้อยเท่านั้นที่มีโอกาสออกนอกบ้าน เพื่อศึกษาเล่าเรียนตามวัย สตรีมีหน้าที่มาดามครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวย ดังนั้นสตรีโดยทั่วไป ไปส่วนมากจึงไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเหมือนเดิม

ส่วนใหญ่เจ้าสาวที่เข้าพิธีแต่งงานยังคงอายุ 16 ปี แต่ไม่ใช่ข้อกำหนดตายตัวเสมอไป มีเจ้าสาวที่มีสิทธิเลือกคู่ครองด้วยตนเองอยู่บ้างในกลุ่มชนชั้นกษัตริย์ สำหรับการหย่าร้างมีปรากฏให้เห็น แต่สตรีจะไม่ได้รับประโยชน์หรือค่าตอบแทนจากการหย่าร้างแต่อย่างใด สำหรับพิธีสดี และพิธีปูคาที่ไม่มีในสมัยนี้

สมัยมหากาพย์ (ประมาณ 500 B.C.)

สตรีได้รับการกล่าวถึงมากมาย และมีความเปลี่ยนแปลงจากสมัยเดิมที่กล่าวมาแล้ว สตรีในสมัยมหากาพย์ได้รับสิทธิในการศึกษาเล่าเรียนตามความสามารถ สังคมมีระบบวรรณะชัดเจน มีหลักฐานเกี่ยวกับอายุของการศึกษา และช่วงอายุของการแต่งงาน พิธีแต่งงานเป็นพิธีสำคัญอย่างยิ่งของสตรี มีการกล่าวถึงประเภทต่าง ๆ ของการแต่งงานไว้ 8 ประเภท คือ

1. พรหมวิวาห์
2. เทพวิวาห์
3. อรรณวิวาห์
4. ประชาบดีวิวาห์
5. คนธรววิวาห์
6. อสูรวิวาห์
7. รากษสวิวาห์
8. แพทยาวิวาห์

พิธีดังกล่าวเป็นพิธีสำคัญที่หญิงหมั้นในวรรณะ

สูงถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ในส่วนหญิงสามัญชนทั่วไป ไม่มีระเบียบบังคับตายตัวแล้วแต่ความสมัครใจ และความเห็นของญาติฝ่ายสามี แต่หญิงสามัญชนมีชีวิตอยู่ต่อไป จะต้องเก็บตัวอยู่ในห้อง การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสี และการใช้เครื่องประดับ เป็นสิ่งที่ต้องห้าม รวมทั้งการออกนอกบ้านเพื่อการพบปะสังสรรค์ ถูกจำกัดสิทธิ์โดยสิ้นเชิง

สภาพสังคมสมัยภายหลัง ในวรรณะสูงและนางกษัตริย์มีอิทธิพลกว้างขวางมากกว่าหญิงสามัญชน ส่วนหญิงสุทราวอยู่ในฐานะที่ต่ำต้อยตามระบบวรรณะ จากหลักฐานในมหากาพย์รามายณะ และมหากาพย์มหาภารตะ สะท้อนภาพสตรีไว้ชัดเจน เช่น นางสีตลภพตีของพระรามเป็นแบบอย่างของสตรีที่มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดีต่อสามี นางสีตลาจัดเป็นเทพีองค์หนึ่งในศาสนาฮินดู

ในส่วนเรื่องมหากาพย์ มีการกล่าวอ้างถึงสตรีที่เป็นแบบอย่างที่ดีอยู่หลายคน เช่น พระนางกทรปตี ได้ให้ข้อคิดที่กลายข้อต่อเจ้าชายบูรินธุระและเจ้าชายทิวะเกี่ยวกับข้อขัดแย้งและศีลธรรมอันดีระหว่างญาติ

แม้ว่าสตรีในกลุ่มชนวรรณะสูง ได้รับอิทธิพลอย่างมากว่าสตรีในวรรณะต่ำหลายประการ ชื่อของนางสีตลา เป็นแบบอย่างที่ดีของหญิงทั่วไป ทางด้าน

ความซื่อสัตย์ต่อสามี ภรรยาที่ดีต้องเคารพและเชื่อฟังสามี ส่วนภาพรวมของสตรีนั้นเปรียบเสมือนสมบัติมีค่าที่มีไว้เพื่อบำรุงบำเรอความสุขของบุรุษ(สามี) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หน้าที่ของภรรยาที่พึงกระทำอีกเรื่องหนึ่ง คือ การเข้าร่วมในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีบูชาโยนิ และพิธีศพ เป็นต้น

2. ฐานะของสตรีในยุคนมฤติ

ตามคำสอนของท่านมานู (Doctrine of Manu) กล่าวว่า สตรีเป็นบุคคลที่มิได้รับเกียรติและการคุ้มครองจากบุคคลเหล่านั้นคือ บิดา พี่ชาย สามี และพี่ชาย บุคคลในบุคคลหนึ่ง ให้เธอมีความสุขและปลอดภัยตลอดชีวิต การกระทำที่มียอมเป็นที่พึงพอใจของเทพเจ้า เช่นกัน ณ ที่ใด ที่มีการละเลยต่อสตรี แม้จะประณตพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์เพียงใดก็จะไม่บังเกิดผลดีเลย ครอบครัวใดที่สตรีเข้าไปร่วมชายคนนั้นไม่ให้การต้อนรับ ครอบครัวนั้นจะมีเหตุพิบัติภัยอันเกิดขึ้น ครอบครัวใด ที่ต้องการความมั่งคั่งร่ำรวยจะได้ให้การยอมรับนับถือผู้ที่มาเป็นแม่เรือน ครอบครัวใดที่ภรรยารักใคร่ซื่อสัตย์ และสามีมีความสุขและมีความรักต่อภรรยา นั่นคือทรัพย์สินและความมั่งคั่งได้เข้ามาสู่ครอบครัวนี้แล้ว

ท่านมานูให้ทัศนะที่ค่อนข้างแปลกเกี่ยวกับธรรมชาติของสตรีไว้ดังนี้ "ในโลกนี้ สตรีมีธรรมชาติที่สามารถดึงดูดให้บุรุษผู้ชาญฉลาด ขาดเหตุผลละผล กลับหลงผิดให้สตรีชักนำและชี้ทางให้อย่างโง่เขลา แม้แต่ผู้ทรงภูมิปัญญา หากถูกกรรมและโมหะ เข้าครอบงำด้วยบุรุษผู้นั้นจะตกเป็นทาสของเธอ" ท่านมานูประณามหญิงนี้ว่า "นางชั่วสาวก" เพราะครอบครัวที่ดีจะต้องมีแม่เรือนที่ดูแลบ้านเรือนอย่างเอาใจใส่ รวมถึงการให้ความเคารพบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นญาติของสามีอีกด้วย เช่น พี่สาวของสามี มารดาของพี่สาวสามี ท่านมานูกล่าวถึงคำว่า "แม่" อย่างยกย่องว่า แม่คือบุคคลที่เป็นที่เคารพสูงสุดในโลกนี้ แม้แต่ "พ่อ" ยังเป็นบุคคลที่มีความสำคัญรองมาจากแม่

3. ฐานะของสตรีในสมัยโมริยะ

ก่อนสมัยโมริยะ

ฐานะของสตรีต่ำกว่าสมัยพระเวท สตรีต้องอยู่ในสายตาสังคม ในทางศาสนาพุทธมีสตรีน้อยมากที่พระพุทธองค์จะยินยอมให้เข้าร่วมในพิธีกรรมทางสงฆ์ แม้ว่าพิธีเสกหัวผ้ายของหญิงหม้ายจะไม่ถูกห้ามจากพวกนักกฎหมายหัวเก่า มีการประกอบพิธีสักกันอยู่แถบภาคตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียโบราณ ภัคครีย่อเล็กขานเคอรัมหาราชผู้ซึ่งเข้ามารุกรานทางแถบนี้ กล่าวถึงสตรีอินเดียว่า ในยามบ้านเมืองสงบสตรีต้องเห็นด้วยสองมือในการปรนนิบัติสมาชิกในครอบครัว ในยามสงคราม สตรีก็ออกทำศึกเคียงบ่าเคียงไหล่ชายฉกรรจ์ด้วยเพื่อต่อสู้ป้องกันบ้านเมืองของตน ดังนั้น สตรีที่สนใจศึกษาเล่าเรียนและมีความรู้ดี สตรีเหล่านี้จะมีคุณค่าทั้งในสังคมและในครอบครัว สมาชิกที่สตรีได้รับอนุญาตให้ศึกษาเล่าเรียน คือ วิชาทางด้านศิลปะ ดนตรี และพิธีกรรม การแต่งงานวัยเด็กเป็นที่นิยมสูงยิ่ง แต่การแต่งงานเมื่อสตรีมีวัยอันสมควรยังมีปฏิบัติอยู่ กล่าวโดยสรุปได้ว่า

1. การแต่งงานวัยเด็กได้รับความนิยมมากสำหรับสตรีที่แต่งงานเมื่อถึงวัยอันสมควร ในเดือนพฤศจิกายน
2. ภรรยาได้รับอนุญาตให้ปรึกษาหารือ และประกอบพิธีกรรมได้พร้อมสามี
3. การให้สตรีเลือกคู่ครองเอง (Swayamvara) มีการจัดในวาระกษัตริย์
4. ไม่มีพิธีอุปการะ (สตรีคลุมหน้า)
5. ภรรยามีอิสระในการพบปะสังสรรค์-รื่นเริงในเทศกาลสำคัญตามประเพณี และงานรื่นเริงอื่น ๆ ที่จัดให้มีขึ้น
6. พราหมณ์ มีสิทธิสาธยายมนต์

สมัยโมริยะ

จากหลักฐานของท่านเมกาสเทเนส นักเขียนกรีกที่เข้ามาประจำอยู่ในราชสำนักของกษัตริย์คันทรคุปตะเมารยะ กล่าวถึงสตรีชั้นสูง ดังนี้

1. ได้รับอนุญาตให้ศึกษาเล่าเรียน ในบางสาขา เช่น ภาษาปรัญา
2. การแต่งงานไม่ถูกจำกัดสิทธิเจ้าสาวได้รับอนุญาตให้ร่วมพิธีกับजनก่อนหรือแม้เจ้าบ่าว
3. จนวนระสูง เช่น กษัตริย์และขุนนางมีระบบครอบครัวแบบมัทริยา และสามี หลายคน ในเวลาเดียวกัน
4. ผู้เป็นภรรยา (เมส) เข้าร่วมในพิธีกรรมหรือสามี (สามี) เช่น เมสของพระเจ้าอโศก เป็นต้น
5. ภรรยาสตรีมีโทษและบทลงโทษแก่การนำพรหมณ์

การศึกษาฐานะของสตรีในสมัยโมริยะ เป็นการศึกษาเฉพาะสตรีที่อยู่ในวรรณะสูง ส่วนสตรีในวรรณะต่ำและสตรีที่ไม่มีวรรณะเสียตามากนักจากคัมภีร์ปุราณะมีการกล่าวถึงชาติกำเนิดของพระเจ้าจักรพรรดิมารยะ ไว้ว่า พระองค์เป็นโอรสของกษัตริย์นันทะ และหญิงสุทระ ชื่อ นางมูระ หลักฐานนี้ถูกตั้งข้อสงสัยโดยหลักฐานอารีกของพระเจ้าอโศก นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ยังคงยึดมั่นกับหลักฐานอารีกพระเจ้าอโศก เช่นกัน จะเห็นได้ว่า ระบบวรรณะที่ยึดถือเหนียวแน่นในสมัยนี้มีส่วนทำให้ฐานะของสตรีในวรรณะต่ำมีสภาพตามวรรณะของตน

4. ฐานะของสตรีในสมัยคุปตะ

กล่าวถึงสตรีในวรรณคดี ว่างั้น

1. สตรีมีอิสระในการศึกษาวิชาการได้กว้างขวาง
หลายสาขา

2. สตรีที่มีความรู้ได้รับการยกย่องจากสังคม

3. สตรีมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น
การไต่สวน

Dr. R. C. Majumdar กล่าวว่า "สตรีในวรรณคดี
สูงมีบทบาทเป็นผู้นำชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สตรีทาง
แถบเคชานได้รับตำแหน่งข้าราชการ และหัวหน้า
หมู่บ้าน"

4. แม้ว่าจะนิยมการแต่งงาน มีภรรยาหรือสามี
หลายคน แต่หญิงหม้ายไม่ได้รับอนุญาตให้แต่งงานใหม่

5. พิธีสตี มีปรากฏอยู่ทั่วไป ในกลุ่มชน
วรรณะสูง

เนื่องจากบทบาทของสตรี ในสมัยคุปตะเป็นที่
ยอมรับของสังคมเพิ่มมากขึ้น จากการดำรงตำแหน่ง
ทางราชการ มีใค้อยู่จำกัลดเฉพาะหน้าที่แม่บ้าน เมื่อ
สังคมขยายตัวขึ้น ยอมรับความเสมอภาคของสตรีเพิ่ม
ขึ้น ความรู้ต่าง ๆ มีถ่ายทอดจากสตรี จึงมีคำ
กล่าวเปรียบเทียบกับสตรีไว้หลายประการ ดังเช่น สตรี
เปรียบเสมือนพวงหิน หรือเปรียบเสมือนใบมีดโกน และ
กล่าวว่า ถ้าหิดมีสตรีเข้าไป สตรีจะนำความยุ่งยากเข้าไป
ด้วยหรือที่นั่น จะมีความยุ่งยากเกิดขึ้น

5. ฐานะของสตรีในสมัยกษัตริย์หรรณะ วรรณะ

หลังสมัยคุปตะ ราชวงศ์หรรณะ ขึ้นปกครอง
อินเดียเหนือมาเป็นอินดูราชนวงศ์สุดท้ายที่จะกล่าวถึง
เมืองสำคัญมีเพียงเมือง กะเนา (Kanauj) และเมือง
ธนกัรว (Thaneswar) สมัยพระเจ้าหรรณะ วรรณะ
บ้านเมืองนั้นคงมากกว่าสมัยที่พระบิดา และพระเชษฐา
ของพระองค์ปกครอง เกี่ยวกับฐานะของสตรี มีการ

กล่าวถึงพระนางราชศรี พระที่นางของกษัตริย์หรรณะ
ที่อภิเษกสมรสกับกษัตริย์คฤหรมันผู้ครองเมือง
กะเนา ต่อมาเมื่อศึกษาพวกมีละมารุกรานเมืองกะเนา
กษัตริย์คฤหรมันถูกฆ่าตาย ส่วนพระนางราชศรีถูก
จับได้ และได้รับการปล่อยตัว พระนางหนีข้าศึกไปถึง
เทือกเขาวินธัย กำลังจะทำพิธีสตี ขณะนั้นพระเจ้า
หรรณะ วรรณะ เสด็จจากการปราบพวกมีละมารุกราน
แล้วทิวหาตามหาพระราชศรี เมื่อไปพบเข้าโดย
บังเอิญในจังหวัดนี้ ซึ่งยังไม่ให้พระนางทำพิธีสตี
แล้วนำตัวกลับบ้านเมือง

จากเหตุการณ์นี้จะเห็นได้ว่า ประวัติศาสตร์ได้
บันทึกเรื่องราวของสตรีวรรณะสูง (นางกษัตริย์) และ
พิธีสตีที่แสดงความกล้าหาญของสตรีไว้ชัดเจน ด้านการ
ศึกษาสตรีที่มาจากตระกูลสูงและเป็นครอบครัวที่สังคม
ยกย่องนับถือ จึงจะได้รับอนุญาตให้ออกมาศึกษาเล่า
เรียน มีกฎและข้อห้ามมิให้แต่งงานในตระกูลเดียวกัน

6. ฐานะของสตรีในสมัยราชปุต

ราชปุตคือกลุ่มชนสาขาหนึ่งที่รับวัฒนธรรม
ฮินดู มีชื่อเดิมเป็นที่รู้จักทั่วไป นับตั้งแต่เมื่อฮินดู
กษัตริย์หรรณะ จนกระทั่งถึงตอนกลางของคริสต์
ศตวรรษที่ 7 เมื่อมุสลิมเข้ามารุกรานแถบอินดูสถาน
อำนาจของพวกราชปุตสิ้นสุดลงในคริสต์ศตวรรษที่ 12

ราชปุตแบ่งออกเป็น 36 สาขาตระกูล ตระกูล
ที่สำคัญเป็นที่รู้จักทั่วไป คือ ตระกูล คุชราช - ปฏิหาร
เจอาณ โอลังกี (เจาลูกยะ) จันดละ โดมาเว และกา
ลาฐี เป็นต้น

ลักษณะนิสัยของกลุ่มราชปุต เป็นนักรบ
กล้าหาญ การสงครามใช้ม้าและรถศึก รักความอิสระ
พื้นฐานของกลุ่มราชปุตมีอยู่แถบอินเดียเหนือ ที่เมือง
เคติ ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือราชสถาน และทาง
เคชานเป็นต้น เนื่องจากกลุ่มราชปุตฝักแน่นกับวัฒนธรรม
ฮินดู สังคมจึงมีระบบชนชั้นมีการแบ่งเป็นวรรณะ
เช่นเดียวกัน

ฐานะของสตรีราชปุต ได้รับการยกย่องและให้เกียรติอย่างสูง พิธีธูปุมพรเป็นที่นิยมสำหรับบรรดากษัตริย์ มีเรื่องราวเกี่ยวกับกษัตริย์ราชปุตหนุ่ม พระนามปฤตวिराजเจอาสนที่ 2 ค.ศ. 1191 - 1192 ที่มีความขนาดพยางกับกษัตริย์ชัยจันทร์ กษัตริย์ราชปุตเช่นกัน เมื่อกษัตริย์ชัยจันทร์ ทำพิธีธูปุมพร เพื่อให้นางสังโยกิตา ธิดา เลือกคู่ และไม่ได้เชื่อเชื่อกษัตริย์ปฤตวिराज ซึ่งเป็นศัตรูเข้าร่วมในพิธี แต่ได้สร้างรูปหุ่นของกษัตริย์ปฤตวिराजไว้แทน ส่วนพระนางสังโยกิตาพอใจเลือกรูปหุ่นของกษัตริย์ปฤตวिराजเป็นคู่ครอง เรื่องทราบถึงกษัตริย์ปฤตวिराज พระองค์จึงตอบเข้าไปในพระราชวังลักพาตัวนางโยกิตาไปทำพิธีธูปุมพร มีเรื่องราวอีกมากมายที่ต่อจากนี้

ฐานะของสตรีในสมัยราชปุต สตรีมีอิสระในการเลือกคู่ครอง แต่มีข้อห้ามไม่ให้ขึ้นชั้นสูงหรือคนร่ำรวยไปแต่งงานกับคนยากจน

3. ผู้ที่ไทย

ท่านอัล - เบอรูนี (Al - Beruni) ค.ศ. 973 - 1048 นักปราชญ์ร่วมสมัยกับมหารัชมุตแห่งฆัซนี (แคว้นราชันอยู่ในเอเชียกลาง) มหารัชมุตแห่งฆัซนีเข้ามารุกรานอินเดียถึง 17 ครั้ง ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1001 - 1030

ท่านอัล - เบอรูนี เป็นปราชญ์ในศาสตร์หลายแขนง เช่น ดาราศาสตร์ ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ เภสัช และภาษาสันสกฤต สามารถอ่านวรรณคดีสันสกฤตได้ตลอดาน ได้เข้ามาในอินเดียพร้อมมหารัชมุตแห่งฆัซนี เริ่มศึกษาปรัชญาอินเดียสนใจเป็นพิเศษในคัมภีร์ภคยัตคีตา

สภาพสังคมอินเดียในทัศนะของอัล - เบอรูนี

อัล - เบอรูนี ยกย่องชาวอินเดียว่า ตัวใหญ่เป็นคนมีน้ำใจและน่ารัก พราหมณ์ไม่ต้องเสียภาษีให้รัฐ ส่วนชาวนาเสียภาษี 1/8 ของผลผลิตที่ได้ พราหมณ์เป็นสนใจแคบ และหึงในความเป็นพราหมณ์ วรรคต่าง ๆ ราวามาก สังคมยี่ตระกูลบรรดจะเป็นแก่นนำในการรวมกลุ่ม การให้เด็กแต่งงานเมื่อตัวใหญ่ พิธีสดียังมีปฏิบัติอยู่ หญิงหม้ายที่ไม่มาตัว (ตามตามตาม) ไม่ได้รับอนุญาตให้หึงแต่งงานใหม่ และกล่าวถึงพิธีการประวัตินาคว่า ชาวอินเดียไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการลำดับชั้น เดือน ปี การปกครองราชย์ของกษัตริย์แต่ละองค์ และเขียนประวัติศาสตร์ท่านเองเล็กน้อย นอกจากนี้ยังมีความเห็นอีกว่า การที่มุสลิมพิชิตอินเดียได้อย่างง่ายดาย เพราะสภาพทางการเมืองของอินเดีย มีความแตกแยกวุ่นวายกันไม่ได้ แบ่งออกเป็นรัฐเล็ก ๆ และเป็นศัตรูต่อกัน

แม้ว่า อัล - เบอรูนี จะเป็นชาวต่างชาติที่เข้ามาในอินเดียเป็นครั้งแรก แต่ท่านมีความเข้าใจสภาพความเป็นอยู่ของชาวอินเดียโดยทั่วไปอย่างดี ทางด้านวิชาการ ท่านก็สนใจเขียนรู้รอบแตกฉาน คุณค่าของท่านคววที่ชาวอินเดียจะให้การยกย่องประดุจปราชญ์คนหนึ่งของอินดูเช่นกัน

แหล่งข้อมูล

Srivastava, M.P. Ancient Indian Civilization and Culture from earliest times to 1000 A.D. Allahabad : Asia Prakashan, n.d.